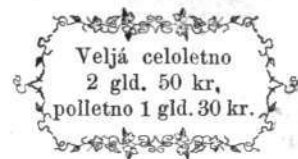

Izhaja
10. in 25. vsakega
mesca.

BESEDNIK.

Veljâ celoletno
2 gl. 50 kr.,
polletno 1 gl. 30 kr.

Kratkočasen in podučen list za slovensko ljudstvo.

List 4.

V Celovcu 25. februarja 1871.

Leto III.

Sreča na zemlji nestanovitna.

(Po resnični dogodbi spisal — m —.)

(Dalje in konec.)

Štiri leta pozneje pridem v Celje. Bilo je na nedeljo sredi velicega srpana. Po železnici sem tje pridrdral od južne strani. Celje mi je bilo že pred znano, pa tudi takrat nisem imel družega posla, kakor malo ogledati ga z nova. O poldne grem iz radovednosti na kolodvor gledat, kdo se pripelje z dunajskim vlakom. Iz voza prvega reda stopi gospod, ki se mi je zelo znan dozdeval. Za njim izstopi mlada gospá, dve gospodičini, in dve postarani gospé, izmed kterih je bila ena že jako priletna.

V manjših mestih so včasih prve gostilne enake srednjim ali celó zadnjim vélicih mest. Menda zavoljo tega sem sklenil, da kosim v prvi celjski gostilni. Imela je precej čeden in hladen vrt. Ko va-nj stopim, že vidim ono gospodo, ki je prišla po železnici od dunajske strani. Kmalu sem se spomnil, da gospod je tisti tujec, s kterim sva se bila sêšla na Dunaji. Spogledovala sva se, pa on je bil med svojimi, tudi je bilo očitno, da se ni mogel domisliti, kdaj in kje me je videl; jaz pa si tudi nisem upal nadlegati. Toliko sem sprevidel, da mlada gospá je njegova žena, obrazi so kazali, da gospodičini ste jej sestri, stari gospé pa menda mati in babica. Namenjeni so bili v toplice v celjskem obližji, ki slovê zarad krasne naravne lepote v okolici.

Čez dve leti za tem me osoda pripelje v poglavitno mesto koroške dežele, kjer me je poslovanje zadrževalo delj časa. Človek se povsod seznanil z raznimi ljudmi in nepredvidoma pride v razno okrožje človeške družbe. Tako je bilo tudi z mano. Med tem pride predpust, nori čas, o kterem se človeštvo posebno rado razveseljuje: Kmečki ljudjé po svoje, gospóda po svoje. Med novimi prijatelji mi je bil mlad gospod, v rodu s tistim, ki sem ga nekđaj zastonj čakal v dunajski gostilni „pri Frankobrodu“. Nekega večera potrka na vrata in pravi: „Prihodnji pondeljek pojdeš z mano v . . . grad, pri mojem stricu bo ples (bal), oblast imam tudi tebe povabiti“. Nisem šel rad, ples mi celó ni bil mar; a šel sem, ker je bilo zastonj ustavljati se, in ker bi bil rad videl nov kraj.

Bilo je proti koncu svečana, v pondeljek pred pustom. Vožnja ni bila posebno prijetna, ker je sneg nalletaval, vendar mi je bilo prijetno razgledovati nove kraje po severni Koroški. Marsikaj zanimivega bi se dalo zapisati o njih, ali tu ni prostor za to, in tudi ne povesti namen. Ob eni podoldne prideva v . . . grad; bilo je zbrano že mogo gospode iz bližnjih gradov, največ pa iz glavnega mesta. Pa prihajali so noter do večera. Kmalu po najinem prihodu je bilo kosilo. Nepotrebno se mi zdi, natanjčneje popisovati to pojedino,

naj se omeni le toliko, da je bilo obedovanje prve vrste, kakor je šega pri gospodi; poglavitna reč pa je čakala do večera. Grad, v kterem smo bili, šteje toliko izb, da jih nisem mogel prešteti, zidan je v tri nadstropja. V drugem nadstropji je prostorna dvorana, ta je bila odmenjena za ples.

Ko se je že mračilo, razšlo se je vse in poskrilo po stranskih izbah. Treba je bilo, da se vsak praznično obleče za slovesni večer. Proti osmi uri se je par za parom pomikal proti plešišču, v krasno okinčano dvorano. Grad je zidan takó, da ima na enem voglu stolp, kakor je mnogo gradov tudi z več stolpi. V prostoru tega stolpa, tik dvorane, bila je godba, in sicer vojaška godba iz mesta, kteri po navadi niso kós drugi godci, že celó ne kmečki. Godci zatrobijo, gospoda se v parih zavrti, da je veselje gledati.

Ni mi treba popisovati plesalcev in plesalk, tudi ne raznih vrstá plesú, saj bolj ali manj si je v tem podobno gosposko in kmečko življenje. Tudi se samo ob sebi razume, da se je vste pošteno vršilo, kakor se spodobi omikanim ljudém. Plesali so tudi le mladi ljudjé, srednje starosti malo; priletne gospé so na strani sedé gledale, ravno tako nekteri izmed gospodov, drugi pa so se pogovarjali itd. Poleg dvorane je bilo več izb zaporedoma, v vsaki več belo pogrnenih miz, polnih vsakovrstnih najboljših jedi in dragocenih pijač, n. pr. izvyrstno dunajsko pivo, več zlahtnega vina itd. Torej si založil, keđar in kar se ti je poljubilo, in grlo pomočil prav po srčni radosti.

Med tistimi, ki niso ni plesali, ni igrali, bil je hišni gospodar baron J., pa jaz tudi. Moj prijatelj, ki me je bil spravil na ples, ni se mogel meniti zame, treba je bilo vklanjati se lepemu ženstvu in plesati z njim. Med plesalkami je bila najlepša domača gospodinja, baronova žena. Ni mnogo plesala, pa bila je duša vse veselice, s preljubeznjivim vedenjem je vedela vnemati ves svet, ne le plesalce, ampak tudi gledalce, imela je enako pozornost na vse strani. Kmalu sem videl, da ona je, kakor pravimo, ženstva uzor, v obilnosti imajoča vse najblažje lastnosti, kterih potrebuje žena, ktera hoče vredno izpolnovati mesto, na ktero je postavljena v družinskem življenji, ter osrečevati tiste, kterim je dana v ta namen.

Primeri se, da me gospodar zasači na samem, ko sem ravno gledal med ples, ter me ogovori: „Zakaj ne plešete?“ — „Gospod! nisem plesu prijatelj.“ — „Prav tako! tudi jaz nisem. Povejte, ktera izmed plesalk vam najbolj dopada?“ — „Gospod! ako resnično odgovorim, porečete, da se prilizujem.“ — Čez nekaj časa spet jame govoriti: „Bog vé, kje sem vas neki videl?“ Odgovorim: „Prvič v „pratarji“ na Dunaji, ko ste bili ravno iz Pariza prišli; v drugo sva se lani videla v Celji, a nisva govorila.“ — Zđaj se je spomnil vsega in povedal vzrok, zakaj ga ni bilo k „Frankobrodu“, pa tudi še družega veliko. Med tem je prenehalo

plesanje, bilo je že polnoči, začela se je pojedina ali večerja. Gostija v tacih prilikah ima dvojen namen: prvič, da se plesalci počijejo, drugič, da se pri splošnji pojedini vsakdo sme dotakniti tudi tacih reči, nad ktere si pred ni upal, sploh pa, da se vsi zbrani enkrat združijo k posebnemu veselju. Bili smo kakor Slovenec pravi, prav židane volje. Petja ni bilo, ker pri gospodi večidel o tacih prilikah ni navadno; zato pa je bilo mnogo napitnic, nektre prav lepe in pomenljive.

Bilo je že dve, ko so se povračali k plesu v dvorano. Nekaj mož se je odtegnilo spat, tudi jaz sem jo ubral za njimi.

Pozno sem vstal drugi dan, še pozneje prikazal se v društvo. Pa ko sem prišel med gospodo, bili so skorej že sami domači, in kar je bilo bolj znanih. Odití nisem smel, ker je bil moj prijatelj tudi domač, in sva imela skupaj iti v mesto.

Baron J., gospodar v gradu, kjer je bil ples, imel je brata in nekaj stranske rodovine. Njun oče je bogat mož, premoženje pa mu je naraslo iz koroških gorá, ki so mu dajale mnogo železne rude. Le-ta mož je imel več rudnikov, premogel je milijone, bil lastnik mnogo graščin, in po smrti sta vse prejela omenjena brata. Pa gospodarila sta skupaj, da se premožnost ni razpršila. Bilo je pa vsega toliko, da bi bil vsaki za-se milijonar.

Tisti večer ko je bil baron J. obljubil priti v dunajsko gostilno, šel je k znani družini v vas. Morda so mu bili celó v rodu. Tam med drugimi dobi tudi nekaj gospode iz Ogerskega in med njimi mlado gospodičino, kakoršnih tudi med gosposkim svetom ni na izbiro. Da molčim o vseh okolnostih, naj kratko omenim, da v malo tednih potem sta kot ženin in nevesta stala pred oltarjem in bila najsrečniši par v zakonskem stanu, kakoršnih se ne nahaja premnogo pod svitlim solncem. Oná ni bila bogata, kakor on, tudi po plemenitem rodu njemu ne popolnoma enaka, pač pa zala, visoko omikana, skozi in skozi poštena gospodičina, tako da so mu vsi čestitali, da je tako srečno volil.

Živela sta potem večidel na Koroškem, največ v imenovanem gradu. Bila sta z bratom vred skorej najbogatejša v deželi. Ker se za denar vse dobi in sta ga imela dosti, lahko je misliti, da sta imela vsega v obilnosti, kar sta hotela. Časti ne manjka takim ljudem: Ta dva sta je imela tem več, ker njima enaki so ju spoštovali in ljubili zaradi njunega odkrito ljubeznjivega obnašanja; ravno tako pa so ju spoštovali in ljubili vsake vrste podložniki: strežaji, hlapci, rudarji itd., ker bila sta jako dobra, radodarna, mila in pravična. Kar pa srečo nad vse povišuje, živela sta v toliki ljubezni, da bi se smela v izgled staviti vsem; bila sta dva po telesu, po sklepah in željah pa le eden. — Ali si moreš, dragi bralec! misliti večo srečo? Ali ne bi marsikdo rekel: to so nebesa na zemlji!

Kaj pa da. Ali poslušaj dalje.

V začetku rožnega cveta potem, ko je bila pred pustom veselica s plesom, prideta v mesto. Bila sta namenjena proti Celju v toplice. Ne da bi bil kateri bolan, bila sta zdrava ko ribi, ampak hotela sta razveseljovati se tam v družbi sorodnih prijateljev in znancev. Kar baron po noči hudo zboli. Kmalu je bilo več zdravnikov pri njem, in niso tajili, da je nevarnost velika. Kdo bi popisal njeno žalost in strah! — Pa tako je človeško življenje. Vse se naglo spreminja. Ali spremenilo se je tudi tu — baron je v malo tednih ozdravil! —

Kdor ima srce, da čuti, žaluje z žalostnimi, pa se

raduje z veselimi. Vsi prijatelji in znanci so bili osupnjeni, ko je nevarno bolehal, vse je bilo polno veselja, ko je bil zopet zdrav. Potovanje v toplice je bilo zastalo. Imeli pa so v . . . gradu veselo gostijo, iz hvaležnosti, in na radost njemu, kateremu je Bog zopet zdravje dal.

Kmalu za tem, imel sem več prostih dni, pride zopet znani prijatelj in me povabi v . . . grad. „Danes se ne moreš ustaviti“, pravi, „čas imaš, vzrok pa je važen, imeli bomo spet veliko slovesnost“. Poprašam ga: „Kakošno?“ — Solze se mu uderó po licih in žalosten se ihti: „Moj stric je umerl!“

Nekov kré ga je bil čisto nenadoma prijel, da je urno umrl.

Drugi dan prideva na višino pred grad. Mrlič je bil že zaklenjen v mrtvaški trugi, ki je bila krasno izdelana. Blizo dvajset sveč je gorelo okrog. Bližal se je čas pogreba. Tu, kamor smo pred kratkim dohajali k veselju, zbiralo se je danes brez števila ljudi iz bližnjih in daljnih krajev, zadnjo čast skazovat ljubljenu grajščaku. Zazvoní, duhovščina pride v mrtvaškem ornatu, pevci zapoje mrtvaško pesem, in procesija zavije proti drugemu gradu v obližji, kjer je kapelica in v njej raka baronske družine. Grozno skoro je bilo gledali, ko je več sto rudarjev v procesiji spremljalo ga s svetilnicami, s kakoršnimi hodijo v temne podzemeljske luknje, rude kopat. S tacimi lučmi so svetili zvečer gospodu pod oknom, ko je gospó pripeljal na dom, ko je obhajal svoj god itd., danes so ga spremili v večnemu pokoju.

Gospé ni bilo pričujoče. Premehko je bilo njeno srce; ne bila bi prenesla britkosti tiste ure. O njeni žalosti molčim, naj si jo riše sam, kdor je zmožen prevdariti toliko izgubo po toliki sreči.

Mislil pa sem si, in pogostoma mi prihaja v spomin, kar naj si k sreč jemlje vsakdo: Sreča na zemlji je nestanovitna!

Potovanje čez Javornik, Pivko in Kras proti Trstu.

(Spisal Danski.)

Nekega prijetnega dne o šolskih praznikih že proti večeru sedim na vrtu svojih ranjeih staršev v Danah na Notranjskem in berem. Mati pridejo iz lepega Dola, kjer so otavo grabili, in me poprašajo: kaj pa že spet tako zamišljen bereš?

„Potovanje iz Dunaja v Trst, Benetke in na Tirolsko, od tod pa čez Solnograd nazaj. Tako prijetno je pisano, posebno o Trstu, da me mika, da bi šel sam rad enkrat te praznike pogledat ga. Če mi le kaj za popotnico pripravite in hajd jo potegnem peš čez Javornik proti Trstu.“

„Ali se ti v možganih meša, da ti kaj enacega v misel pride, še ne veš poti proti Juršišam, ki je tako rekoč pred pragom, tem manj jo znaš v Trst!“

„Ne skrbite, draga mati, da bi jaz v Trst ne prišel. K Maškovi Neži bom stopil, ona mi bo, ki dostikrat rake v Trst nosi, povedala, kterege pota naj se držim. Vse si bom lepo zapisal, kje in kod.“

„Zastran mene, popotnico ti bom že preskrbel.“

Če si le upaš, pojdi k Neži, ona vé, djala bi, skorej za vsako stopinjo čez gozd in Kras in Trstu, povedala ti bo vse.

In še tisti večer stopim k sosedovim in poprosim Neže, da naj mi pové, kod se gre v Trst, da si pot zapišem.

„Oho, gospod študent! Kaj vas je k nam prineslo? Od kar v Ljubljani v šolo hodite, vas ni bilo še pod našo streho. Mora pač kaj posebnega biti, kar vas k nam prižene.“

„Za-me že, za drugega pa ne. Neža, veš kaj me je k vam prignalo! Jaz mislim v Trst iti, pa pota tje ne vem. Tebi je pa od stopaja do stopaja znan. Povej mi, da si zapišem, ktere črte naj se držim.“

Ona mi narekava: „Od Dan greš čez Gologorico in prideš do jezerskega Obrha, tako pravijo kraju, kjer voda izvirá, ki iz loške doline pod zemljo priteka. Tukaj se potje križajo, eden drži proti Jezeru, drugi proti Lazam, eden gre pa čez gozd, temu laška cesta pravijo. Tukaj poprašaj, kateri je pravi in pelje čez gozd. Boš že koga tamkaj našel, da ti bo pokazal in povedal, kod naj greš. Čez gozd boš hodil kake 3 ali 4 ure, potem dospes na kraške planine, in kmali od tukaj boš vas Paljčje v pogledu imel. Od te vasi prideš v Radohovo vas, na Kal, v Košano, Britof, Ležeče, Lokev, Bezovico in od tukaj po reški cesti v Trst.“

Vse to si v listnico zapišem in domú prišed zadovoljen pripovedujem. Pot že imam do Trsta. Neža mi je vse natanjko povedala, kod naj hodim. In potem takem znam že drugi teden pri lepem vremenu odriniti.

Da omenjenega dneva željno pričakujem, ni mi treba posebej praviti. Mati mi popotnico oskrbijo, oče pa pripravijo za potovanje nekoliko dvajsetih, ktere mi pri odhodu v pest potisnejo rekoč: „Na tū imaš, pa le glej, da ti pot vsega ne pojé!“ Sam si pa že pred ta večer vse skup v torbo nabašem, kar seboj vzeti mislim in tako se spravljam zgodaj spat. Da bi jutri o zori lože vstal in že zgodaj od doma odrinil, zato poprosim mater, da mi o pravi dobi zajutrek pripravijo. Zdaj se spat podam, toda dolgo ne morem zaspati od golega veselja vsled jutrajšnjega potovanja. Ko pa vendar zaspi, nisem mirno spal, vsak trenotek se prebudim in belega dne pričakujem misleč, da ima zdaj pa zdaj jutranja zarija od izhoda priplavati in dan napočiti, in ob petelinovem petji skočim s postelje, urno se oblečem in pravim sam pri sebi: ravno prav, zdaj je štiri, zajutrkoval bom ob petih, po zajutрку vzamem torbo na ramo, palico v roko in hajd na pot. Ko jo čez Gologorico maham, ravno je čednik v vasi trobil, da so mu vasčani jeli goveda na pašo izpuščati.

Ko pa do jezerskega Obrha pripiham, vidim, da je nek Laščan iz Cemuna 3 do 4 funte težko ščuko potegnil, ktera se mu je na sinoči nastavljeni trnek vjela. Videti me, zeló se me vstraši, ker misli, da sem iz grajščine, ker sem imel gosposko suknjo, in ga hočem izdati, da ribe krade. Ko do njega pridem, me fant spozná, kdo sem, ker sva pred nekimi leti skup v šolo hodila, ter ga poprašam: „Gregor, povej mi, kateri pot je pravi in drži čez gozd, ki se mu laška cesta pravi?“

„Oni nad vasjo“, mi odgovori, „mimo onih orehov, pod kterimi ovce mulijo. Kam si pa namenjen?“

„Proti Trstu“, ponosno odgovorim.

„Ti boš toliko Trst videl, kakor jaz, ker tje ne grem. Kako neki, ki še izpred praga pota ne veš, hočeš do Trsta pribitati?“

„Dragi moj! tega se ne bojim, da le čez gozd do Paljčja pridem, pa sem dober; od tod grem od vasi do vasi, kar sem si vse po redu že doma v listnico zapisal.“

„Tako pa že. — Oh, pač koristno za tega, kdor pisati zna, potem takem lahko celi svet predirjaš, če imaš le polno mošnjo penězov.“

„Tega mi ni treba, ker grem le do Trsta in nazaj. O vseh Svetih moram pa tako v šolo v Ljubljano iti.“ Zdaj se poslovim in jo proti gozdu napnem, on mi pa še iz daleč srečno pot vošči. — Pač da mi je sreč vtripalo, ker nisem še nikoli po tako strašnem gozdu koračil. Grem in grem brzo, kar morem, vedno vkreber proti vrhu, tako da mi skoro sape zmanjkuje. Ko jo na vrh Javornika primaham, sedem pod košato bukev, da se nekoliko odahnem in počijem. Ko tukaj počivam, zaslišim precej daleč od tukaj doli proti jugu prav glasen strel. Hola, fant na noge! Ustanem in hitim navzdol proti zaslišanemu strelu. Ko že precej daleč pripopem, obstanem in na uho vlečem, da bi zaslišal koga, ki bi mi povedal, kje sem, in če se prave steze držim. Kar zaslišim v neki zaraščeni dolinici precej glasan krohot in šunder. Da me mika zvedeti, kdo in kaj, to si dragi čitatelj lahko sam misliš, in koj grem proti zaslišanemu glasu tiho tapaje. Gledam in gledam, kar zapazim na dnu doline tri čvrste junake okrog ognja sedeti in tabak pušiti. Mislil sem sprvega, da so ciganje, ko jih pa bolj natanko ogledam, vidim, da so Kranjci, janca so pekli, ki ga eden zmed njih na ražnji vrti. Vse to od daleč videti, se predrzmem in grem proti njim. Ko me zagledajo, skočijo kot blisk pod košato hojo k svojim culam, in zgrabijo vsak svojo gorjačo, in hajd na boj proti meni. Pasja noga, zdaj mi je že predla, da še nikoli tako.

Ko prvi trije nad mano zarohné, prilomasti še četrti zraven. Mislili so, da jih pridem ovajat, in gotovo bi me bili namahali, ako bi me ne bil poslednji spoznal. — Ko me ta vgléda in spozná, že iz daleč zakliče:

„Oho študent K-čev! kaj je pa tebe simo prineselo, kaj tukaj iščeš?“

„O Ive! Bog te spremi, neizrečeno me veseli, da sem v tej strašni poščavi na te naletel, saj ti mi boš pravo povedal, kje sem in če prav grem. Je, kar si v naši vasi, nisem te še videl, menda je že tri leta od takrat.“

„O božiču bo že štiri. Povej mi najprej, kam si namenjen, kam jo mahaš tū čez gozd — greš proti domu ali od doma?“

„V Trst sem namenjen, povej mi, če je ta pot pravi, da proti Paljčji dospem?“

„Da“, mi pravi, „le drži se ga, ne boš zašel; toda preden tje prideš, bo že 10 ura in čez, do tje je še precej daleč. No, saj se ti menda tako ne mudi, ostani tukaj nekoliko časa pri nas, boš z nami kosil, boš videl, da ti bo pečenka na Javorniku bolj dišala, kakor gospodi pri Malič-u v Iblani, vem da ti mati za zajutrek nič posebnega niso pripravili, prisedi k nam, po kosilu pa znaš odriniti, kamor si namenjen.“

Pač, da si ne dam dvakrat veleti, sedem na tla, in jem, kar mi Ive tako prijazno daje. Drugi trije možje mi pa niso bili tako zgovorni in prijazni; bolj mrzli in skriti so se mi zdeli. Predno odrinem, ponudi mi Ive še za popotnico iz neke čutarice žganja piti, ker ga pa nisem bil vajen, kmali ga v glavi čutim. In ko se ravno pred odhodom poslavljam in za postrežbo zahvaljujem,

zagrmí puška kakih 200 korakov proti jugu od nas. „Možjé, zdaj pa le na noge, kakor se kaže, morebiti da nas je ovčar ovadil, od ktereга smo janca kupili, ne mara, da bomo še boj imeli, mogoče, da nas žandarji iščejo. Le pazimo in tiho bodimo; zakaj, če nas staknejo, gotovo nas v Postojno poženó. Predno se pa žandarjem vdam, da bi v Postojno iti moral, tepem se z njimi, če bi bilo tudi na smrt“, grozi se Ive in se pridušuje, rekoč: „Predno me kdo od tukaj v Postojno spravi, povem vam tukaj očitno, mora prej mene in njegá konec biti“.

„No zdaj pa bo“, kar bo, oglasi se Ive, „pa le tiho bodimo in pri miru, morda nas ne bo ovohal, kdor koli naj bo, in če je le eden ali dva, bati se nam jih ni treba, kos jim bomo. — No, študentu se že hlače tresejo, ti si pač strahopetec, ki se vsacega piha vstrašiš; kako neki si se mogel čez gozd vzdigniti?“

Ko čakamo in poslušamo, kdo pride, zagledamo planinskega borštarnarja žvižgaje blizo mimo nas krevsati. Ko nam izpred oči izgine, spregovori Ive: „No, zdaj je pa strah odšel. Zdaj se bomo tudi mi za njim od tukaj pobrali, in šli brez skrbi do jezerskega Obrha, po ravno tistem potu, po katerem si ti prišel, od tam gremo čez Klance, mimo Lipsenja proti Martinaku, od tod pa čez hribe proti Barovnici in od tukaj po Ljubljani v Iblano, kjer bomo tržili, kar smo v Trstu kupili. Ti pa greš proti Krasu, srečen pot!“

„Kaj pa imate in nesete po tako odročnih, postranskih in nevgodnih potih in pa tako daleč na prodaj?“

„Kar samo iti ne more“, odgovori mi Ive nekako ošabno.

Sedaj jo tudi jaz napnem dalje vavek navzdol bolj tečé kakor gredé, in pridem, sam ne vem kdaj, iz gostega in za me res strašnega gozda, na planine in pivške laze, ter se mi zasvetijo od juga in zahoda goli homci v odročni daljavi, in sim ter tje kakošna borna cerkvičica; bolj v nižavi pa še neka borniša vas, ktere bajte so se komaj iz sadnega drevja videle. No, ktera vas mora pač to biti? Pogledam v listnico in vidim: Prva vas za gozdom je Palčje. — Ko Palčje izgovorim, prirohni prav ljut ovčarsk pes proti meni, ni ga bilo nikakor odpoditi, ne z dobrim, ne s palico, ne s kamnom, in gotovo bi mi bil hlače raztrgal, če bi ne bil ovčar zraven pritekel, ki je ónokraj holmca drobnico pasel.

Ko ovčar psa pomiri, poprašam ga, če grem prav proti vasi Palčje?

„Dá, prav, le naravnost mimo onega griča, potlej nekoliko na desno, od tam pa boste vas Palčje že videli, toda je do tje še debelo uro“.

„Nič ne dé, da sem le do simo prav zadel, od sedaj me pa več ne skrbi, do tje priti, kamor sem namenjen, od tukaj se ne bojim, da bi pravi pot zgrešil. Od vasi do vasi pojdem, kakor imam zapisano, dokler v Trst ne pridem“. In tako tolčém žvižgaje in popevaje vesel proti Palčji, ko že blizo vasi primaham, vidim, da se iz neke ograde kadi, in ko do nje prikoračim, zagledam poleg ognja umazanega starca ležati, pekel je krompir in tabak pušil.

„He, očanec! kako se to borno imenuje?“

„Gospodine! selo to se kliče „Palčje“, ma ni tako borno kakor vi mislite, premožne ima gospodarje, imajo nekteri polne hleve repov; polje je pač slabo, toda na reški in tržaški cesti veliko veliko zaslužijo. — Ma ja! — Naš župan Matija Rogač, ko je v Palčje prišel, bogme družega ni prinesel, kakor plenkačo na rami in čiške hlače na životu in če ga zdaj pogledam, ma vero,

da ti je najgorši v celí soseski. Ima dva čila konjiča, poln hlev goved, ovac pa tudi brez števila, cele čede, polne kleti vina, kašó nasuto žita, v omari pa obilno cvenka; kje drugej si je vse to pridobil, kakor na cesti. — On ima oštarijo, naj lepšo hišo, če k njemu stopite in ručate pri njem, poldan bo tako, ko tje pridete, postreženi boste, kakor slišim, vrlo. Res, na cesti je že marsikdo obogatel. „Dragi moj, kako pa?“ — „Tega vam ne bom razlagal, naj bo kakor hoče“. — „Zdaj moram pa dalje iti, solnce gre že na poldne. Stopil bom pa gotovo k županu in tam kolikor toliko pojužinal, ne mudi se mi tako, do Britofa bom postopaje lahko prišel“.

V Palčji sem po gostilnici poprašal, neko babše me poprašá: kaj če reči gostilnica? — Gostilnica je oštarija. Dobro, dobro! oštarija je pa pri županu v óni novi hiši, ki je z opeko (cegлом) krita. Ko v hišo stopim, pride mi precej umazana gospodinja na proti in me poprašá, s čim naj mi postreže?

„Na poti sem proti Trstu, rad bi dobil kaj južine.“ —

„Dragi moj, kaj vam čem dati, a s čim postreči? Pri hiši nimamo danes ne mesá ne kruha, vina pa polne sode. Res, da ne vem s čim bi vam postregla!“

„E, če pa družega nimate, kakor vino, bom pa dalje potegníl, do Radohove vasi bom že prišel, in če tudi tam nič ne dobim, bom pa v Koša ni pri gospod farmanu potrkal, ali pa saj v Britofu pri gospod Deklevi kaj dobil.“

Ko od tukaj v Radohovo vas pridem, stoji Štefan M., vojak ljubljanskega regimenta, sin premožnega kmeta iz D. pred neko precej borno hišo; videč me, pokliče me po imenu in poprašá, kam grem?

„O Štefan! na poti sem proti Trstu.“

„Povej mi, kaj pa ti po Pivki stikaš? Tukaj bi te pač ne bil iskal. Mislil sem te še zmerom pri regimentu v Ljubljani.“

„Vém da, pa tudi to vem, da nihče ne vé, kako se prostaku pri vojakih godí, kdor si ni sam skusil. Pri vojakih je prva zapoved pokorščina; druga pa molčati in storiti, kar se ti ukaže, če si komandiran, bajd iti moraš, če bi treba bilo tudi v pekel. Pa pustiva to govorico. Jaz sem že lačen in žejen; ravno sem prišel čez Prestranek simo. Že čez dva meseca se po Pivki klatim in hodim od vasi do vasi in pri revežih groše poberam. Tudi v tej vasi moram k dvema gospodarjema stopiti. Od tukaj grem v Zagorje, na Beč in v Knežak. — Zdaj pa pojdi z mano, bova tu pri Boštjančk u skupaj južinala, potlej pa pojdi svoj pot. Vesel sem, da sem na te naletel, ti mi boš saj kaj od doma povedal, kaj počnejo moji starši, so li zdravi, rad bi vedel, kako jim gre.“

„Ne zameri, dragi moj, da ti, ne samo od tvojih ljudi, ampak tudi od družih novic iz Dan povedati ne vem, ker sem še le pred enim tednom domu prišel“.

Ko k Boštjančku prideva, prinese Rezika na pogrjneno mizo polič črnega vina in okusne jedi. Med jedjo sva se večidel o domačih prigodbah pogovarjala. Ko se na razhod pripravljava, pokličem jaz Reziko in jej velim naj ga nama še en poliček za šentjanževce prinese. In ko se razhajava, pripelje se ravnjiški oskrbnik v vas in se vstavi pred Boštjančkovo hišo.

Rezika skoz okno pogleda in pravi: „Oho, gospod frboltar! Dobro došli!“

Dober dan, Rezika, reci reci Mihú, da naj mojemu vrancu sená vrže in ga potem napoji, da bo raji be-

žal, v Klenek k Valenčiču grem plemenjaka*) gledat, za grad bi ga kupil, če mi bo le po volji. Ali imate pivce v hiši?

„Da, enega študenta in enega vojaka, ki se pa ravno za odhod pripravljata. Eden gre proti izhodu, drugi pa proti zahodu.“

„Grem v hišo, bom videl, kakošna fanta sta, ti pa prinesi en maslec, že veš ktereга, in prigrizniti kaj.“
(Dalje prihodnjic.)

Pomladni dan.

Kakó si vendar lep, pomladni dan!
Dolina, gora vsa zelena,
Blisčí se v solnci pozlačena,
In v vejah pevcev krilatih zbor glasán
Sladkó prepéva,
Da krog odméva;
Visoko se víje v sinje nebo
Drobni škrjanec,
Starí moj znanec,
In gleda zemljo novó;
Iz nje pa tisoč in tisoč rozic vstaja,
Ki mehki dih pomladni jih maja,
Metulj vesel okolo njih raja;
Iz cvetija duh sladák
Razšírja se v čisti zrak;
Okó nad lepoto strmi,
Na uho petje doní,
A jezik moj — molčí.
Pozabi srcé
Zdaj svoje gorjé
In vživaj lepega dné!

Fr. Cimperman.

Slovenski narod in „Besednik“.

Pod naslovom „signum temporis“, (znamenje ali podoba časa) ima „Slovenski Narod“ v 17. št. t. l. sestavek, ki ga je spisal gospod „sp.“ Glavni namen onemu spisu je, da se „Besednik“ javno pograje za to, kar je javno zakrivil; zakrivil pa je to, da je v 1. št. t. l. prinesel pesem „reši nas zlega“, ktera je že natisnjena v slovenski knjigi „Mladiki“, a vendar je vrednik, to pregledavši, dostavil v opombici: morda še nenatisnjena.

Kar se tiče samo te graje, „Besednik“ jo radovaljno sprejmlje — za-se, in ne bo iskal nikakoršnih izgovorov. Ako bi torej šlo samo za grajo, s kratko besedo bi jo ad notam vzel in potem molčal. Ali gospod „sp.“, pisaje o tem pripetljeji, razvija iz njega take doslednosti, da reči dajó vse drugačno lice, kakor ga ima sama ob sebi. „Besedniku“ je torej dolžnot, da odgovarja, kolikor je potrebno in vredno.

Silno velika je „Besednikova“ krivda po g. „sp.“ mislih. Sam sicer ne smé mériti njene velikosti, in vendar — kdo bi mislil, da bo s potoma kaj tacega povedal — reči mora, da ga vest ne peče jako zeló. — Nekak pokoj mu je že a priori dan iz glasovite, edino v slov. slovstvu mogoče prikazni: Človek pisaje o kaki knjigi pové o njeni notranji veljavi to in óno, pa ponosno dostavi, da ne pozná nobene vrstice v njej. Tega smo se učili iz krogov, katerim se gotovo prišteva g. „sp.“ Bodi si to signum

temporis ali kar hoče, po tem principu bi „Besednik“ imel zaklicati: Kaj meni „Mladika“ mar! Jaz ne poznam nobene vrste v njej, a taka in taka je, kdor hoče, naj jo bere; s kratka, ponašati bi se smel. Toda „Besednik“ se nikoli ni in se ne bo povzdignil do tacega slovstvenega velikačenja in prvačenja; pa kerse tukaj stvar suče o tem, da in ali se knjige beró, torej je zanimljivo ravno povedani faktum primérjati z „Besednikovo“ krivdo, tú nas spet izkušnja učí, da duo quum faciunt idem, non est idem: kar je meni sramota, to je tebi čast. Na to se ve da se poreče: quod licet Iovi, non licet bovi — med knjigo in knjigo je razloček. Gotovo, ali tudi najizvrstniše knjige kakoršnega koli zadržaja in v katerem koli slovstvu niso in ne bojo nikoli vsi brali.

Predno „Besednik“ jame govoriti o taistem mestu g. „sp.“ spisa, ki je najvažniše, ter vredno jako resnega prevdarka, naj mimogredé reši nektere točke, ki nimajo ničesa opraviti z glavnim predmetom. Prvo je to: ali je „Besednikov“ vrednik bral „Mladiko“: G. „sp.“ bi tega nikako ne verjel. Ima pa tudi dober razlog: „Besednikovo“ hibo. Sicer ni vredno o tem več govoriti, a ker ima vse tam sproženo na vrsto priti, torej bodi to-le povedano: Kmalu po „Mladikinem“ prihodu si jo je bil omislil, ali komaj dobivši in površno pregledavši jo, izposodi knjigo, komu, ne vé, nazaj pa je še ni. Ker se je pri kratkem pregledovanji najbolj pečal s spisi, katerim so pridana imena, in še s temi se vé da premalo, zato rad priznava, da „reši nas zlega“ ni bral. Kdo bi bil pa tudi mislil, da za znamenjem — tičf eden najslavniših slovenskih pesnikov. G. „sp.“ ima zdaj lahko radost: „Kaj sem djal, da je ni bral! Ker to ni nič, kar je ravno povedal“. Dobro, ali vkljub temu ni opravičeno, da se iz tega izpeljujejo take doslednosti, kakoršne ima g. „sp.“ gledé slovenskega — naroda in slovstva. Toda o tem še nekoliko pozneje.

Mično je to-le: V „Besednikovi“ opombi, ktera je v začetku „Narodovega“ članka ponatisnjena, je izpuščeno to, kar je bilo povedano o „Cvetniku“; bilo je v resnici nepotrebno. Toda ravno tako nepotrebna je zadnja vrsta, namreč: „Morda blagovoli pesnik — i — tudi „Besedniku“ kaj poslati“. S tem je g. „sp.“ začel. Ali vrsticam, ki jih ima o tem, bere se jasno na obrazu, da same niso nič, marveč rade bi nekaj pokazale, kar je za in med njimi. Da g. „sp.“ pesnika pozná, bila je nepotrebna opomba, pomenljiva pa óna, da ga „Bes.“ „po vsej priliki nikdar ne“ bi bil povabil, ako bi ga tudi poznal (!) — „Besednikova“ malenkost izrekuje svoje obžalovanje, ker se je bila predrznila segati po tako sijajni visokosti, ne vedé, kaj dela. Sicer pa je „Besednik“ že imel spise prav slovečih peres; ali je komu žal, ne vé, gotovo pa zato še ni nobenemu ni iskrica njegove glorijske vgasnila.

G. „sp.“ trdí, da „Besednikova“ pohvala óne pesmi ni odkritosrčna. Torej je hinavska, tudi prav! Zakaj pa jo je vendar imenoval „prelepo?“ Ker je — pobožna, in to je — pravi g. „sp.“ — zopet „signum temporis“. Daljše besedovanje o tem „Bes.“ rad opušča, — saj g. „sp.“ gotovo vé, da so reči — take, o katerih je najbolj pametno molčati. —

Enako je z naslednjim. V eni kitici pesmi je vrstica: „Po modrasih, ko po cvetji, hodi“ (namreč kdor je v varstvu božjem.) Primerilo pa se je bilo, da je tiskar postavil: „modrostih“, ne „modrasih“. Daravno je „Bes.“ to že popravil, vendar g. „sp.“ to po čisto določnem prepričanji razglašá za „Besednikov po-

*) bika.

boljšek“. G. „sp.“ si je zelo lahko vtrdil svoje prepričanje, že po množniku „modrostih“, še bolj pa po uzorni misli, ki se kaže v stavku po tem „poboljšku“. S tiskovnimi hibami je gotovo že sam imel opraviti in pri tem doživel sto in sto jako komičnih napak, a to ga ne moti v sodbi. Torej hvala vam, gospod „sp.“ za lepi „testimonium paupertatis“! Sicer pa je „Bes.“ že imel na jeziku, da bi skočilo v peró: Tako sumničenje ni samo neslano, ampak celó hudovoljno, navadno ljudém tiste vrste, kateri o bližnjem najrajši kolikor mogoče — slabo sodijo. Toda urno je previdel, da s tem vam bi delal veliko krivico. Rad priznava, da ste člane pisali brez pristranosti, brez strasti, in morda iz ljubezni do naroda in slovstva. Povedali pa ste tudi sami, da v svojih sodbah in sklepih segate dalje, nego drugi, torej je naravno, da vam se marsikaj tudi drugače kaže. —

Žal je „B.“, da ne more sprejeti časti, katero mu g. „sp.“ skazuje z mnenjem, da je učen na sv. pismo.

Ako g. „sp.“ to sodi po „Abuni Solimanu“, kaže, da je enako v rodu z njim, kakor „B.“ z „Mladiko“.

Zdaj še le pride na vrsto najtehtniša stvar.

Predno je g. „sp.“ v svojem spisu izrekel le trohico graje ali kaj tacega „Besedniku“, spravil se je bil z britkim toževanjem in očitanjem nad — — slovenski narod! — — Ubogi slovenski narod! ubogo ljudstvo! ubogi tudi narod v višjem zmislu! Po tepežu na Jezici in po pretepu na Jančjem so naši nasprotniki po svetu v zobeh nosili in grdili po nedolžnem — ves slovenski narod. Po „Pavlihini“ smrti je moral zausnico dobiti po nedolžnem — ves slovenski narod. Zdaj je „Besednik“ doprinesel v nebó vpijočo pregreho, da je že natisnjeni pesmi pristavil strašno opombo: „morda še nenatisnjena“, in žolc mora piti po nedolžnem — ves slovenski narod. — G. „sp.“ naj vam se ponudi ta-le prilika: Prišli ste na somenj, kar vam prijatelj pokaže, da ljudstvo preteplje tati, ki je ravno nekaj ukradel; pokaže vam pa tudi v stran rekoč: to so njegovi bratje, čisto pošteni. Vi pa smuknete najpred k bratom in vsakemu priložite klofuto, potem dirjate k hudodelcu in njega namahate. — Prevdarite to in verjemite, da ste vi enako storili. Ker narod ni „Besednik“, „Besednik“ ne narod. In da-si je neka zveza med časniki in narodi, vendar ne taka, da bi v tej priméri „Bes.“ bil osmešil narod, ako je osmešil sebe. Ako bi g. „sp.“ še tako trdil, da se je zato čutil osmešenega, kdo mu bo verjel? — Po tem takem bi bilo tudi res, da ako igralec na odru sebe osmeši, osmeši tudi umetnost, katero zastopa. Ali pa vzemimo še ta-le izgled: Narod pošlje poslanca v državni zbor, kjer ima za-nj delati z besedo in morda tudi s peresom. Poslanec pa zavije na drugo pot, za narodove pravice se ne méni, s tem ogrdi sebe, posebno v narodovih očéh; ali pa ogrdi tudi narod? Ali narod količkaj izgubi časti in poštenja. zato? Da iz tacih in enacih razmér res mnogokrat izbaja brez števila žalostnih nasledkov, vémo vsi; imajo pa večidel tudi drug izvir. Med razmero in razmero je ravno razloček, in treba je, da pri vsaki stvari iščemo resnične podobe. Česar je tedaj „Bes.“ kriv, tega je kriv sam, njega primite — narod pa pustite pri miru!

Sicer pa bi se zastran velikosti „Besednikove“ krivde tu še dalo omeniti, da se je tudi drugim in tudi slovenskim vrednikom že enaka godila, saj so se v taistem listu pod tistim vrednikom nevedoma po dvakrat tiskali spisi v prozi in pesmi; ali vkljub temu so dotični

listi visoko nad „Besednikom“, njihovi vredniki jako spoštovani gospodje, in narod — zastran slovstva v veliko na boljšem mimo popred. Da je „B.“ krivda ravno „Mladiki“ tako rekoč v razžaljenje, to seveda je velik križ; ali kakor že rečeno, vsega nikoli nikjer vsi ne beró, bodi si še tako izvrstno. Najslavniši pisatelj naj vzemó svoje knjige pod pazduho pa gredó, samo po omikanem svetu, od hiše do hiše prašaje: Ali ste brali mojo knjigo? Kaj méni g. „sp.“, kolikokrat se bo vsacemu pod nos pokadilo? — G. „sp.“ tožuje, ker se premalo bere. Daravno se pa še premalo bere, vendar se ne dá tajiti, da slovenski narod čedalje bolj in čedalje več bere, pa vse kaže, da bo v tej zadevi zmerom boljše; to nam priča družba sv. Mohora, Matica itd. Pametnemu možu torej ni težko, da svojo pisateljsko nečimurnost ogradi v prave meje, če se tudi na slovstvenem svetu nahajajo pleve, kakor je n. pr. — „B.“ vrednik! Kdor piše, ali mar piše samo za sedanjí rod? Ali ne bo slovstvo stalo z narodom vred do zadnjega dné? Nepremišljeno je torej izdihovanje: „Kdo bi mogel z veseljem pisati? Kdo bi se z radostjo poprijel lepoznanstva?“ Ali bi Slovenci imeli Prešérna, ako bi bil on tako mislil, kakor piše g. „sp.“? — Stara resnica je že, da pisateljem in posebno pesnikom ni z rožicami pot poslana; ovir, težav in nasprotovanja imajo le v preobilni meri; ali kdor ima poklic in voljo, ne straši se ničesa, tudi ne — prvakov!

Enake veljave kakor to, da je g. „sp.“ z „Bes.“ krivdo v dotiko spravil narod, enake veljave je njegovo očitanje o tem, kaj nam je slovstvo — „igrača“, „potrata časa“ itd. Kolike cene je slovstvo, gotovo vé še marsikdo. Sicer pa bodo Slovenci hvaležni, ako g. „sp.“ pokaže najzložnišo pot, po kateri „dospejemo stopinjo, o kateri se nam tako rado sanja“. Žalostne razmere pa, v katerih je posebno naš narod, g. „sp.“ gotovo dobro pozná, kakor veliko družih; pa vé menda tudi, da proti njim nič ne pomagajo jeremijade in očitanje. Tudi nam ne bo po jeremijadah iz tal pognal Vuk Štefanovič, in ko bi pognal, kje je cvet naših narodnih poezij enak srbskim? To je „žalostna, prežalostna podoba“, ali kdo more kaj za to? Morda celó „Besednikova“ krivda! Zatorej kedar in kar pišete, pišite v pravi dotiki in obliki, pa ne delajte kónj — iz mušic.

A. U.

Smešnice.

*Nek skop mož, kateri je svojim otrokom malo jesti dajal, praša necega dné pri kosilu svojega najmlajšega sina: „Sinko! povej, kaj bi rad bil?“ „„Sit,““ zavrne ga nedolžni sinček.

*Dva gospoda jameta se pričkati. Po dolgem pričkanju pa eden drugemu zakriči: „Molčite vendar enkrat; kajti, kar ste vi sedaj, bil sem jaz davno!“ „„No tedaj““ zavrne ga drugi ves jezen, „„ako ste vi, kar sem jaz, ste neumnež!““

Zastavica.

Po višinah prost stanujem,
 Ni na videz mi moči;
 Vendar silno gospodujem,
 Moč prečudna v meni spi.
 S čelom zlatim v zrak se stegam,
 Sile skušati nebá
 Slabež se predrzno tvegam,
 Ker jih vabim v nizka tla.
 Zmaja vkrotim, ki prešine
 Skalno in jekleno bran,
 Komaj da z višine hline
 Je žareči ljutež vgnan.
 Ako pa bi jaz ne branil,
 Sled mu je gotov pogin;
 Kamorkol' kedaj je planil,
 Bil razpad njegov je čin.
 Torej v časti me imajo,
 Ker odvracam strašno z'lo;
 Zavetnika me čislajo —
 Kdo nazval me prvi bo? —

Bl. Hermeter.

Vganjka zastavic v 3. listu: 10. ženska z vodo na glavi; — 11. skleda, pisker, kuhalnica; — 12. peč, oglje in krevlja; — 13. v senici.

Ogled po svetu.

Avstrijsko - ogerska država. Včeraj, 20. dan t. m. se je zopet zbral državni zbor na Dunaji. O tej priliki se mu je predstavilo novo ministerstvo. Grof Hohenwart je v svojem govoru povdarjal, da si bo vlada prizadevala po spravi z narodi, po večji samoupravi (avtonomiji), in da se rešijo cerkvena prašanja, vse na ustavni poti. Nemškimi listom se vé da ta govor ni všeč in „nova preša“ pravi, da zdaj jej ni več treba čakati na dela novih ministrov, iz Hohenwartovega govora jej je že vse jasno, kako in kaj. In kaj jej dela toliko preglavice? To, da se na površje spravlja — federalizem! Kaže se, da „prešin“ strah ni prazen, kar nam je v veselje. — Da o državnem zboru sicer zdaj ne vemo ničesa poročati, to je naravno, ker v prvi seji se ni nič posebnega gođilo, druga seja pa je še le v četrtek. Mislilo se je, da vihar, ki razgraja zoper ministerstvo po časnikih, bode našel pot tudi v zbornico ter lomastil tudi v njej; mogoče, a do zdaj ni bilo prilike, da se to pokaže. Če se pa tudi tako zgodi, novega se njim ne more ničesa več povedati, ker časniki so si tolikanj obrusili zobé nad njimi, da se že velika omotica vidi pri tistih, ki še kaj prežvekujejo v tem predelu. Velika pa je surovost, s katero so prvi nemški, torej „kulturonosni“ listi oberali novo ministerstvo, in kedar že niso imeli drugega povedati, smešili so česki imeni dveh ministrov. — Vsi slovenski časniki so z nami vred té misli, da vkljub lepim besedam se ne smemo prehitro zibati v prijetnem upanji, da zdaj bo gotovo boljše. Med vladami, ktere so se že nekaj let simo vrstile v Avstriji, bile so že nektere, ki so nas navdajale s tako nado, ali nikoli še se ni vresničila, zato moramo čakati, da vidimo dela.

Sim ter tje se je kazalo, kakor bi takrat državopravna opozicija ne prišla v državni zbor. Tü se namreč razumeva opozicija v širjem pomenu; en del izmed nje, namreč česki Slovanje, ni bil še do zdaj v zboru. A zdaj se je kazalo, da izostanejo še

drugi, tako n. pr. tudi — Slovenci. „Novice“ pa so omenile na to, da kdor je bil v delegaciji, mora dosledno za zdaj tudi še iti v državni zbor. Tako so tedaj tudi Slovenci v zboru, toda po dogovoru z drugo opozicijo.

Nekteri se čudijo, da novo ministerstvo ni razpustilo starega državnega zbora, s katerim bo težko kaj opravilo. Ali poskusiti vendar hoče. In ker je, kakor se dá soditi iz dunajskih poročil, prišla tudi opozicija, če tudi najbolj iz oportunistva, torej ni nemogoče, da vlada tudi s tem še kaj opravi, pa le potem, ako bo opoziciji porok, da se jej spolnijo vsaj najpoglavitneše želje. —

Kmalu po nastopu je ministerski predsednik grf. Hohenwart deželnim predstojnikom razposlal okrožnico, v kateri jim priporoča, naj se ogibljejo vsacega pristranskega sodelovanja, priporoča jim resnično svobodno politiko, strogo izvrševanje postav in zahteva, da se ima veljava postav povsod pazno varovati. Vendar se tej okrožnici očita, da je preveč raztegljiva in bi bila lahko va-njo zlezla vsaka izmed dosedanjih vlad. To se pravi, da je nedoločna in nejasna, besede se dajo tako zavijati, da se lahko dela po njej tako ali drugače. — Sicer pa bo ministerstvo kmalu imelo prilike dovolj, da v svojih namérah pokaže določnost in jasnost. —

En del dunajskega mesta je bil te dni v veliki nevarnosti zavoljo povodnji. Donava se je že razlivala po predmestjih, naredila veliko škode in je več ljudi prišlo v nesrečo; vendar tolika ni povodenj, kakor je že večkrat bila, in zadnja poročila dajo upanje, da se srečno razide.

Francosko. Narodno zastopništvo je Thiersa izvolilo za vladnega glavarja in mu izročilo izvršujočo vladno oblast. Koj po tej volitvi so zastopniki iz Anglije, Italije, Avstrije, Španije in Portugala uradno priznali francosko republiko. Thiers si je izbral novo ministerstvo. Thiers je odločno izrekel, da neobhodno potreben deželi je — mir. On in Jules Favre sta menda že pri Bismarku, kamor pa ima priti več odbornikov, da se naredi podlaga za mir. Republika težko ostane, že zdaj kaže, da najvišjo oblast na Francoskem zopet doseže orleanska vladarska rodovina.

Kako majhna je v Evropi zrelost za republiko, jasno kaže mičen izgled ravno iz sedanjega francoskega zbora. Glasoviti junak Garibaldi je bil tudi izvoljen, a v zboru še besede ni dobil, da bi govoril. To ima za hvalo, da je prišel tako daleč bojevati se za francosko svobodo.

Razne novice.

Veselica v celovski čitalnici. Taisti dan, kakor Trdnjava svoj zbor, imela je tudi čitalnica večerno veselico. Ni treba razlagati, da se celovška čitalnica ne more primerjati takim, kakor je n. pr. ljubljanska ali druge po bolj na gosto ali celo čisto slovenskih mestih. Vendar je bil vesel večer, ki je v vseh pričujočih obudil živo radost. V začetku je govoril g. Sommer o pomenu čitalnice in o nekterih važnih slovenskih zadevah. Govor je bil izvrsten in z navdušenostjo sprejet. Drugi govor je veljal Vodniku. G. Einspieler Lambert je sliko neumrlega pesnika narisal tako živo, in vse njegove zasluge tako popisal, da bi ga ne bilo lahko prekositi. Vmes je bilo več deklamacij, učenci srednjih šol so jih z vso hvalo izvrševali, kar se mora pa tudi o petji reči: učenci so pripomogli, da je ta večer krepko in milo donel glas slovenskih pesmi na radost vsem zbranim. Tombola je veselo prešla, a s tem še ni bilo vse dovršeno. Dolgo so še donele radostne pesmi, marsikdo je še kako resno in šaljivo z odra povedal. Pri tej veselici je bilo tudi mnogo gospodov z

dežele in precej kmetov. Tudi lepi spol je bil zastopan. Mnogokrat smo slišali: „nocoj je prijetno! da bi le skoro spet kaj enacega doživeli!“ —

Politično društvo „Trdnjava“ na Koroškem je te dni poslalo sledečo izjavo na Dunaj:

Nr. 6

„Visoko cesarsko in kraljevsko ministerstvo!“

Najiskreniši rodoljubi so se dolgo let trudili, da bi se za Slovence dejansko vpeljale njih narodne pravice, — mnogitaborji po slovenskih pokrajinah so se sešli poslednja tri leta, dva sijajna taborja sta se obhajala lani na Koroškem, po mnogo tisoč Slovencev se je shajalo, in na vseh taborjih se je sklenilo, da se imajo Slovenci poganjati za svoje pravice, da se, na primer, narodno vredijo volilni okraji in pravično preuredi volilni red, da se po slovensko osnujejo uradi in učilišča v slovenskih pokrajinah, in postavijo slovenski rodoljubi za uradnike in učitelje, da se pleme slovensko združi v eno celoto ali deželo, pod imenom „Slovenija“ ali katerikoli drugim imenom. Obče in iskreno smo Slovenci to želeli, rodoljubi se po vsej moči srčno trudili to doseči: pa vse želje, ves trud nam je bil zastoj — ves vpliv v uradih in učiliščih so imeli v rokah in ga še imajo do današnega dne kruti nasprotniki slovenskega plemena, v pregreho so šteli in preganjali blage rodoljube slovenske, žalostno je bilo naše stanje, pa trdo smo bili prepričani, da prej ali slej bode svojo pravico dosegel narod slovenski. — Tu nam je zablisnila svetla zarja boljše prihodnosti na neizrečeno radost najvernejših državljanov Slovencev v Koroški s tem, da je račilo

preslavno cesarsko in kraljevsko ministerstvo izjaviti, da se ima točka (§) 19 ustave naše dejansko vpeljati! Slava Bogu!

Sijajna sreča spremljaj visoko cesarsko in kraljevsko ministerstvo pri tem preslavnem opraviilu, na srečo narodov in cele države naše. Rači preslavno ces. in kr. ministerstvo blagovoljno sprejeti to pismo, s katerim svojo srčno radost izjavljamo, in naj točko 19 naše vstave srečno vpelje.

Iz političnega društva „Trdnjave“ na Koroškem
15. februarja 1871.

Odbor.

Janez Krasnik, predsednik društva in posestnik; Andrej Biser, tajnik; B. C. Rosbahar, denarničar in trgovec; France Pesjak, odbornik; Lambert Einšpilar, odbornik.

Salgo - Tarjan srečno mesto. Salgo - Tarjan na Ogerskem je bil pred malo leti še boren kraj. Potem pa so v obližji jeli premog kopati in s tem si je tako opomogel, da je zdaj jako lično mesto in ljudstvo sploh premožno. Nedavno so ustanovili novo hranilnico in so ob enem hoteli naložiti glavnico za uboge. Na to se župnik oglasi in pravi: Enako ustanovitev imamo že tri leta. Več sto je naloženih in vsako leto oznanjam, da se imajo obresti ubogim razdeliti, naj se oglašijo; a do zdaj se še ni nikoli nobeden oglašil. — To kaže, da v tem srečnem kraju ni ubozih ljudi.

Kako je nekdo hipoma ob pamet prišel. Nedavno so nemški časniki imeli to-le čudno dogodbo. Pri bogatem trgovcu v Hamburgu je bila na večer ženitba. Omožila se je bila trgovčeva hči. Med strežaji zagleda gospodar dekle, ki je golo svečo, brez svečnika, v rokah nosila. Pokara jo, dekli pa se mudi v klet po steklenic zlahnega vina, torej naglo odide. Kmalu prinese polno naročje steklenic, brez sveče. Gospodar jo praša, kje ima luč. Dekla pravi, da jo je v kleti zasadila v tisti sod, ki je poln črnega peska. Gospod urno odide v klet. Prišel je tje, ko je sveča skoro že pesek — namreč smodnik — dosegala! V trenutku, ko je gospodar hitel v klet, bilo je mogoče, da reši vse, ali pa bojo na hip vsi mrtvi in hiša razpršena. Ko pride nazaj v dvorano, zapazili so kmalu, da se mu je pamet čisto zmešala. — Obžalovanja vredna, ako resnična dogodba.

Železen prstan. Nek zdravnik v Parizu je podaril svoji ženi železen prstan, ki je pa več vreden, ko zlat ali demanten, ker je iz njegove lastne krvi. Znano je, da ima kri nekaj železa v sebi. Mož si je pustil večkrat kri puščati in je izločil iz te krvi železo, iz kterega je potem dal ta prstan napraviti. Čez Francoza ga pač ni v galanteriji!

Tiskovna svoboda. Pretekli četrtek sta bila vrednik in lastnik „Zatočnika“, gg. Miškatovič in Vončina poklicana pred petrinjsko vojaško sodnijo, ktera jima je oglasila sodbe štirih tiskovnih pravd proti njima v prvi instanci dognanih. G. vrednik je vsega vkup obsojen na 3 mesece, a g. lastnik na 14 dni sedeža. Globe in zgube na kavciji je v vsem 485 fl. Proti vsem razsodbam sta obsojena oglasila pritožbo.

Zemlja. Površje zemlje méri 9,280.000 zemljepisnih štirjaških milj. Toda samo 2,434.000 onih milj je suha zemlja, vse drugo morje. Ljudi pa živi na zemlji okoli 1280 milijonov in sicer: 173 milijonov katoličanov, 80 milijonov izhodnih kristijanov, 83 milijonov protestantov, 4 milijone židov, 160 milijonov muhamedanov in 787 m. raznih paganov.

Dohodki za Janežičevo ustanovitev.

	Prenesek iz 1. lista	gold.	kr.
	Nadalje je bilo poslano:	1077	14
442 L. Frčnik, župnik v Žabnicah		2	51
443 Fr. Brelih, kaplan v Prihovi		1	—
444 J. Fric, mestni kaplan v Pliberci		3	—
445 J. Tomažič, duhovni pomočnik v Vipavi		3	—
446 M. Krofič, župnik v Velikovcu		1	—
447 D. Pec, c. kr. uradnik v Kranju		—	70
448 A. Pintar, župnik v Zalem logu		—	20
449 M. Koder, kurat na Slapu		—	50
	vkup	1089	5

V Celovcu 22. februarja 1871

Odbor.

Žitna cena.

Povsod po vaganu prerajtana.

Ime žita	V Celovcu		V Ljubljani		V Mariboru		V Varaždinu		V Kranju	
	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.
Pšenica	6	15	—	—	5	45	5	—	—	—
Rež	4	35	—	—	4	15	3	35	—	—
Ječmen	3	30	—	—	3	15	3	—	—	—
Ajda	3	85	—	—	2	95	2	70	—	—
Tursica	3	15	—	—	3	90	3	29	—	—
Proso (Pšeno)	—	—	—	—	3	60	2	80	—	—
Oves	—	—	—	—	2	25	2	5	—	—
Krompir	—	—	—	—	1	95	2	20	—	—
Fižol	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Kurzi na Dunaji 21. februarja 1871

5% metalike . 59 gld. 10 kr. | Nadavek na srebro 121 gld. 20 kr.
Národno posojilo 68 „ 20 „ | Napoleondori . . 9 „ 86½

Dopisovalnica.

Družba sv. Mohora: Gosp. — n v? Blagovolite družbinemu tajniku naznaniti na tanjko svoje ime in stanovanje, da vam pošlje v presojo izročeni rokopis: „Žalostna vernitev v domovino“. Listka z imenom niste priložili rokopisu. — g. J. Korenčan v Ljublj. Poslali g. Blazniku; poprašajte v njegovi tiskarnici. —